

BESLUT

2015-11-09

Dnr: 15/01973

SAKEN

Klartext, P4, 2015-08-05, inslag om en politisk reklamkampanj; fråga om saklighet

BESLUT

Inslaget fälls. Granskningsnämnden anser att det strider mot kravet på saklighet.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Radio AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

INSLAGET

Inslaget handlade om en politisk reklamkampanj vid en tunnelbanestation i Stockholm. I påannonseringen sades följande.

(Nyhetspresentatör) – I dag bestämde trafikbolaget SL att de ska ta bort en del av reklamen i tunnelbanan i Stockholm. Det som tas bort är vissa delar av den reklam som partiet Sverigedemokraterna har fått sätta upp i tunnelbanan. Vår reporter berättar mer om det här.

I inslaget sades därefter följande.

(Reporter) – På reklamen skriver Sverigedemokraterna att utländska tiggare är ett problem och de kallar tiggarna för skräp. En del menar att det är rasistiskt att kalla fattiga tiggare från andra länder för skräp. Så det blev en stor demonstration mot Sverigedemokraterna igår och en del rusade ner i tunnelbanan och slet ner reklamen. I dag säger SL att de ska sätta tillbaka de affischer som Sverigedemokraterna hade på väggarna. Men reklamskyltarna som hängde i taket ovanför rulltrappan ska inte hängas tillbaka igen för cheferna på SL är oroliga för att människor kan skadas om de återigen försöker att riva ner reklamskyltarna från taket.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att reportern felaktigt sa att det i reklamen stått att tiggarna är skräp. Detta påstående är enligt anmälaren felaktigt även med hänsyn till förenklingen.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio (SR) anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför följande.

Klartext är ett nyhetsprogram som sänds varje vardag klockan 18.00–18.10 i P4. Programmet ska vara tillgängligt för alla och riktar sig främst till lyssnare som av olika anledningar vill ta del av nyheter på ett enklare språk och få dem presenterade i ett förklarande sammanhang. *Klartext* sänder därför nyheter på lätt svenska och i ett lugnare tempo med en enkel meningsuppbyggnad. Komplexa förhållanden förklaras och förenklas och nyheter sätts i ett sammanhang för att bli mer begripliga.

Den huvudsakliga nyheten i inslaget handlade om SL:s beslut att återigen sätta upp reklamen och säkerhetsaspekterna kring detta. Som kort bakgrunds-information beskrevs också innehållet som en del i förklaringen till varför många blivit upprörda och anordnat en demonstration. Den nu aktuella reklamen var omdebatterad, vilket *Klartext* ville belysa. Den var på engelska och vände sig till turister på besök i Sverige. Det stod ordagrant ”Sorry about the mess here in Sweden”. Det är en tolkningsfråga hur man uppfattar just ordet ”mess” i det här sammanhanget och vilket budskap som reklamen förmedlar.

SR konstaterar att reklamskyltarna enligt partiet handlade om tiggeri. SD menade att den var kritisk till det inrikespolitiska läget och invandringspolitiken. Kampanjen riktade sig till utländska turister som inte var insatta i svensk inrikespolitik och inte heller direkt berördes av den. Den var vidare uppsatt i en miljö där det ofta förekom personer som tiggde. Att därför tolka innebörden som att det var personerna som tiggde som avsågs med ordet ”mess” i reklamen låg nära till hands. Detta var också hur många uppfattade budskapet.

SR anser att det inte var felaktigt att i det här sammanhanget, där syftet också var att förenkla i viss mån för lyssnaren, att översätta ordet ”mess” till ”skräp”. Dessutom vill SR poängtera att reklamkampanjer generellt ofta innehåller flertydiga budskap.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SR ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för

framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att reportern uppgav att Sverigedemokraterna i reklamen skrev att utländska tiggare är ett problem och de kallar tiggarna för skräp. Detta gav uppfattningen att beskrivningen var en ordagrann redogörelse för reklamens innehåll. Nämnden anser att den aktuella översättningen inte kan anses vara en redogörelse för vad som skrevs. Inslaget strider därför mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Elisabet Bäck, Jan Holmberg, Ulrika Hansson och Clas Barkman efter föredragning av Gina Lindqvist.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Gina Lindqvist